

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1357

Vragen van de leden **Albert de Vries** en **Groot** (beiden PvdA) aan de Minister van Infrastructuur en Milieu en de Staatssecretaris van Financiën over *een gelijk Europees speelveld voor de Nederlandse havens* (ingezonden 28 januari 2014).

Antwoord van Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus** (Infrastructuur en Milieu) mede namens de Staatssecretaris van Financiën (ontvangen 7 maart 2014). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 1190.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Concurrentiepositie haven Rotterdam in het geding door winstbelasting»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Heeft u de Europese Commissie verzocht om openbaarmaking van de resultaten van het onderzoek dat op verzoek van het Europees Parlement is verricht naar de concurrentieverhoudingen tussen de havens in de Europese Unie (EU)? Zo nee, wanneer gaat u dit alsnog doen?

Antwoord 2

Nee. Het onderzoek is verricht in de vorm van een vragenlijst waarmee aan alle lidstaten om informatie over de financiering van haveninfrastructuur en havendiensten, alsmede directe belastingen, zoals de vennootschapsbelasting, is gevraagd. Het onderzoek is uitgevoerd door het Directoraat-generaal Mededinging van de Europese Commissie en vond zijn oorzaak in een verzoek daartoe vanuit het Europees Parlement. De reactietermijn sloot op 1 oktober 2013. Wij hebben geen inzicht in de voortgang van de verwerking van de resultaten en de analyse daarvan. Vanuit het Europees Parlement is recent gevraagd naar de stand van zaken en de openbaarmaking van de resultaten (schriftelijke vragen door het lid Wortmann van het Europees

¹ Concurrentiepositie haven Rotterdam in het geding door winstbelasting, Financieel Dagblad, 23-01-2014

Parlement aan de Europese Commissie). Wij wachten vooralsnog dat antwoord af.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het onderzoek naar de concurrentieverhoudingen tussen de havens in de EU dient te worden betrokken bij de onderhandelingen over de Europese havenverordening? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Zeker. Hierbij betrekken wij ook het onderzoek dat in opdracht van mij door de Erasmus Universiteit Rotterdam/RHV en Ecorys is uitgevoerd naar de concurrentieverhoudingen tussen de havens in Duitsland, Engeland, Frankrijk, Vlaanderen en Nederland. Het rapport van dit onderzoek is onlangs, met een reactie van het kabinet, aan u toegezonden. Korthedshalve verwijzen wij daarnaar.

Vraag 4

Is het waar dat de havens in de ons omringende landen feitelijk nauwelijks winstbelasting betalen en er de facto dus sprake is van een gelijk fiscaal speelveld?

Antwoord 4

Zie antwoord op vraag 7.

Vraag 5

Heeft u overleg gehad met de Europese Commissie over de uitzonderingspositie voor vennootschapsbelasting van de Nederlandse havens in relatie tot de fiscale positie van de havens in de buurlanden?

Antwoord 5

Zie antwoord op vraag 7.

Vraag 6

Deelt u de mening dat het niet aanvaardbaar is dat de Nederlandse havens – die in vergelijking met de havens in ons omringende landen door oneigenlijke overheidssteun al op achterstand staan – nog verder op achterstand worden gezet door invoering van vennootschapsbelasting?

Antwoord 6

Zie antwoord op vraag 7.

Vraag 7

Bent u bereid om van de invoering van vennootschapsbelasting voor de Nederlandse havenbedrijven af te zien dan wel deze tenminste uit te stellen tot het onderzoeksrapport naar de concurrentieverhoudingen tussen de havens in de EU openbaar is gemaakt en er op EU-niveau afspraken zijn gemaakt die ook worden gehandhaafd met betrekking tot overheidssteun aan havens?

Antwoord 7

Bij een goede vergelijking van de concurrentieverhoudingen tussen havens in de Europese Unie spelen als vanzelfsprekend niet alleen fiscale wet- en regelgeving een rol. Het Nederlandse streven is gericht op een Europees level playing field voor zeehavenbeheerders en havendienstverleners (loodsen, slepen, afmeren, terminaldiensten, inname afvalstoffen en bunkeren) op alle relevante beleidsterreinen: externe veiligheid, arbeidsveiligheid, beveiliging tegen misdaad, milieuzorg en natuurbehoud, alsmede financiering en belastingheffing. De Nederlandse zeehavens moeten per saldo op voet van gelijkheid kunnen concurreren. Zij moeten hun natuurlijke voordelen ook ten volle kunnen benutten.

Vandaar dat het kabinet met instemming heeft vastgesteld dat de Europese Commissie op verzoek van het Europese Parlement het eerdergenoemde (brede) onderzoek uitvoert. U vraagt nu concreet naar de wijze waarop in de Europese Unie wordt omgegaan met de heffing van directe belastingen, zoals de vennootschapsbelasting in het geval van havenbeheerders. Algemene uitspraken over die fiscale behandeling in de Europese Unie met 28 lidstaten

kunnen echter niet worden gedaan. De situatie is daarvoor te complex en te divers. Desalniettemin bestaat het beeld dat havenbeheerders in de ons omringende landen veelal niet of nauwelijks winstbelasting betalen. Dit kan onder andere worden veroorzaakt door de wetsystematiek van de onderhavige lidstaat, de rechtspersoonlijkheid van de havenbeheerder, de omstandigheid dat geen winst wordt behaald en de soorten activiteiten die door de diverse havenbeheerders worden uitgevoerd.

De staatssecretaris van Financiën is tijdens een algemeen overleg in de Tweede Kamer op 25 juni 2013² ingegaan op de internationale concurrentiepositie van Havenbedrijf Rotterdam NV (HbR). Destijds is al aangegeven dat er op fiscaal gebied geen gelijk speelveld lijkt te ontstaan wanneer HbR volledig belast gaat worden als dit bij zeehavens elders in Europa niet het geval is. Daarbij is opgemerkt dat als wij een level playing field binnen Nederland nastreven, dat ook voor Europa zal hebben te gelden. Het kabinet heeft dit vervolgens bij de Commissie naar voren gebracht. Om die reden vindt op ambtelijk niveau informeel overleg plaats tussen het ministerie van Financiën en de betrokken dienst van de Europese Commissie over de invulling van het in (ambtelijke) voorbereiding zijnde wetsvoorstel met betrekking tot de modernisering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen, waarbij ook de positie van havens aan de orde komt.

Op dit moment is de uiteindelijke vormgeving van de in voorbereiding zijnde modernisering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen nog niet duidelijk. Het kabinet wil desalniettemin van de gelegenheid gebruik maken om een zeer grove schets te geven van de hoofdlijnen waaraan nu wordt gedacht. De afgelopen maanden is mede op basis van de bevindingen uit de inventarisatie begonnen met het opstellen van een conceptwetsvoorstel. Hierbij is zo veel als mogelijk rekening gehouden met de signalen die tijdens de inventariserende gesprekken zijn afgegeven. Zo hebben belanghebbenden bijna unaniem bezwaar gemaakt tegen het verplicht op afstand plaatsen in een privaatrechtelijke rechtsvorm van te belasten activiteiten dat noodzakelijk is bij de indirecte ondernemingsvariant. Zij zien met name op tegen de aansturingsaspecten en corporate governance aspecten die het gebruik van privaatrechtelijke rechtspersonen met zich meebrengt. Daarnaast hebben zij bezwaar tegen de kosten die gepaard gaan met het oprichten en in stand houden van privaatrechtelijke rechtspersonen. Uit de inventarisatiegesprekken kan worden afgeleid dat belanghebbenden de administratieve lasten die gepaard gaan met een rechtsvormneutrale uitwerking van de modernisering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen, niet op vinden wegen tegen de bezwaren die zij hebben tegen het gebruik van privaatrechtelijke rechtspersonen. Om hieraan tegemoet te komen bestaat het voornemen om voor de modernisering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen uit te gaan van een vormgeving waarbij concurrerende overheidsondernemingen belastingplichtig worden, ongeacht de rechtsvorm waarin ze worden gedreven, waarbij een vrijstelling wordt geboden voor overheidstaken. Deze gewijzigde uitwerking biedt belanghebbenden meer keuzevrijheid met betrekking tot de wijze waarop zij hun organisatie willen vormgeven. Deze gewijzigde uitwerking heeft geen gevolgen voor de omvang van de groep overheidsondernemingen die vennootschapsbelastingplichtig worden. Over de vrijstelling voor overheidstaken en verschillende andere aspecten die met een rechtsvormneutrale benadering gepaard gaan, is het kabinet met de Europese Commissie in gesprek. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om Nederlandse zeehavenbeheerders bij wijze van overgangsrecht onder de werkingssfeer van het thans bestaande vennootschapsbelastingregime voor overheidsondernemingen te houden, totdat sprake is van een gelijk Europees

² Kamerstukken II 2012/13, 31 213, nr. 21, blz. 12: «Zoals gezegd staat een gelijk speelveld voorop. Als het gaat om havens, zijn er particuliere havens en publiekrechtelijke havens. Vervolgens moet worden gekeken met wie zij in concurrentie treden. De haven van Rotterdam treedt niet in concurrentie met een particuliere plezierhaven bij een of andere plas; dat mag duidelijk zijn. De haven van Rotterdam zal je moeten vergelijken met grote zeehavens elders in Europa. We kunnen dan natuurlijk niet de haven van Rotterdam gaan belasten als zeehavens elders in Europa niet worden belast. (...) Met andere woorden, als wij een level playing field binnen Nederland nastreven, zal dat ook voor Europa hebben te gelden.»

speelveld voor havens op het gebied van belastingheffing naar de winst. Daarna zou ook voor de havens het gemoderniseerde reguliere systeem gaan gelden.

Het kabinet heeft het streven om op Prinsjesdag 2014 een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer in te dienen. De gesprekken met de Europese Commissie moeten derhalve voor die tijd tot helderheid hebben geleid. Vervolgens zal het kabinet een afweging maken over de uiteindelijke vormgeving. Het kabinet weegt bij de vormgeving de belangen van de havens zwaar zonder daarbij in zijn algemeenheid afbreuk te willen doen aan het streven naar een gelijk speelveld in Nederland. Het spreekt voor zich dat het kabinet een wetsvoorstel hoopt in te dienen dat op een zo groot mogelijk draagvlak kan rekenen.